Europa-Parlamentet
2024-2029

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

2024/2078(INI)

9.1.2025

UDKAST TIL BETÆNKNING

Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2024
(2024/2078(INI))

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

Ordfører: Ana Catarina Mendes

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2024
(2024/2078(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Union (TEU), særlig artikel 2, artikel 3, stk. 1, artikel 3, stk. 3, andet afsnit, artikel 4, stk. 3, og artikel 5, 6, 7, 11, 19 og 49,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig artiklerne vedrørende respekt for og beskyttelse og fremme af demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder i Unionen, herunder artikel 70, 258, 259, 260, 263, 265 og 267,

– der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret),

– der henviser til EU-Domstolens praksis,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 24. juli 2024 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2024 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2024)0800),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2020/2092 af 16. december 2020 om en generel ordning med konditionalitet til beskyttelse af Unionens budget[1] (forordningen om konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik[2] (forordningen om fælles bestemmelser),

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/692 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1381/2013 og Rådets forordning (EU) nr. 390/2014[3],

– der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne,

– der henviser til FN's instrumenter om beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, henstillingerne og rapporterne fra FN's universelle

[1] EUT L 433 af 22.12.2020 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj
[2] EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj
[3] EUT L 156 af 5.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj

regelmæssige gennemgang samt retspraksis i FN's traktatorganer og Menneskerettighedsrådets særlige procedurer,

– der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention, den europæiske socialpagt, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols og Den Europæiske Komité for Sociale Rettigheders retspraksis og til konventioner, henstillinger, resolutioner, udtalelser og rapporter fra Europarådets Parlamentariske Forsamling, Ministerkomitéen, menneskerettighedskommissæren, Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance, styringskomitéen for bekæmpelse af forskelsbehandling, inklusion og mangfoldighed, Venedigkommissionen og andre organer under Europarådet,

– der henviser til Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet,

– der henviser til aftalememorandummet af 23. maj 2007 mellem Europarådet og Den Europæiske Union samt Rådets konklusioner af 30. januar 2023 om EU's prioriteter for samarbejdet med Europarådet 2023-2024,

– der henviser til Kommissionens begrundede forslag af 20. december 2017 til Rådets afgørelse hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet (COM(2017)0835), udstedt i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU,

– der henviser til sin beslutning af 25. oktober 2016 med henstillinger til Kommissionen om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[4],

– der henviser til sin beslutning af 1. marts 2018 om Kommissionens beslutning om at tage artikel 7, stk. 1, i TEU i anvendelse i forbindelse med situationen i Polen[5],

– der henviser til sin beslutning af 19. april 2018 om behovet for at oprette et instrument for europæiske værdier til støtte for civilsamfundsorganisationer, der fremmer de grundlæggende værdier inden for Den Europæiske Union på lokalt og nationalt plan[6],

– der henviser til sin beslutning af 12. september 2018 om et forslag om at opfordre Rådet til i henhold til artikel 7, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Union, at fastslå, at der er en klar fare for, at Ungarn groft overtræder de værdier, som Unionen bygger på[7],

– der henviser til sin beslutning af 13. november 2018 om minimumsstandarder for mindretal i EU[8],

– der henviser til sin beslutning af 14. november 2018 om behovet for en omfattende EU-mekanisme til beskyttelse af demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[9],

[4] EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.
[5] EUT C 129 af 5.4.2019, s. 13.
[6] EUT C 390 af 18.11.2019, s. 117.
[7] EUT C 433 af 23.12.2019, s. 66.
[8] EUT C 363 af 28.10.2020, s. 13.
[9] EUT C 363 af 28.10.2020, s. 45.

– der henviser til sin beslutning af 7. oktober 2020 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[10],

– der henviser til sin beslutning af 13. november 2020 om covid-19-foranstaltningernes indvirkning på demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder[11],

– der henviser til sin beslutning af 17. december 2020 om det europæiske borgerinitiativ "Minority SafePack – en million underskrifter for mangfoldighed i Europa"[12],

– der henviser til sin beslutning af 10. juni 2021 om retsstatssituationen i Den Europæiske Union og anvendelsen af forordning (EU, Euratom) 2020/2092 om konditionalitet[13],

– der henviser til sin beslutning af 24. juni 2021 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2020[14],

– der henviser til sin beslutning af 8. juli 2021 om udarbejdelse af retningslinjer for anvendelsen af den generelle konditionalitetsordning for beskyttelse af Unionens budget[15],

– der henviser til sin beslutning af 16. september 2021 med henstillinger til Kommissionen om at identificere kønsbaseret vold som et nyt kriminalitetsområde som omhandlet i artikel 83, stk. 1, i TEUF[16],

– der henviser til sin beslutning af 11. november 2021 om styrkelse af demokrati og mediefrihed og -pluralisme i EU: uberettiget brug af civil- og strafferetlige foranstaltninger til at bringe journalister, NGO'er og civilsamfundet til tavshed[17],

– der henviser til sin beslutning af 15. december 2021 om evaluering af forebyggende foranstaltninger til undgåelse af korruption, regelstridige udgifter og misbrug af EU-midler og nationale midler i forbindelse med nødfonde og kriserelaterede udgiftsområder[18],

– der henviser til sin beslutning af 8. marts 2022 om indskrænkning af råderummet for civilsamfundet i Europa[19],

– der henviser til sin beslutning af 10. marts 2022 om retsstatsprincippet og konsekvenserne af EU-Domstolens afgørelse[20],

---

[10] EUT C 395 af 29.9.2021, s. 2.
[11] EUT C 415 af 13.10.2021, s. 36.
[12] EUT C 445 af 29.10.2021, s. 70.
[13] EUT C 67 af 8.2.2022, s. 86.
[14] EUT C 81 af 18.2.2022, s. 27.
[15] EUT C 99 af 1.3.2022, s. 146.
[16] EUT C 117 af 11.3.2022, s. 88.
[17] EUT C 205 af 20.5.2022, s. 2.
[18] EUT C 251 af 30.6.2022, s. 48.
[19] EUT C 347 af 9.9.2022, s. 2.
[20] EUT C 347 af 9.9.2022, s. 168.

– der henviser til sin beslutning af 19. maj 2022 om Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2021[21],

– der henviser til sin beslutning af 9. juni 2022 om retsstatsprincippet og den potentielle godkendelse af Polens nationale genopretningsplan)[22],

– der henviser til sin beslutning af 15. september 2022 om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union i 2020 og 2021[23],

– der henviser til sin beslutning af 20. oktober 2022 om retsstatsprincippet i Malta fem år efter mordet på Daphne Caruana Galizia[24],

– der henviser til sin beslutning af 20. oktober 2022 om tiltagende hadforbrydelser mod LGBTIQ+-personer i Europa i lyset af det nylige homofobiske mord i Slovakiet[25],

– der henviser til sin beslutning af 10. november 2022 om racemæssig retfærdighed, ikkeforskelsbehandling og bekæmpelse af racisme i EU[26],

– der henviser til sin beslutning af 24. november 2022 om vurderingen af Ungarns overholdelse af betingelserne vedrørende retsstatsprincippet i henhold til forordningen om konditionalitet og status for den ungarske genopretnings- og resiliensplan[27],

– der henviser til sin beslutning af 30. marts 2023 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2022 – Retsstatssituationen i Den Europæiske Union"[28],

– der henviser til sin beslutning af 28. februar 2024 om "Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2023"[29],

– der henviser til sin beslutning af 1. juni 2023 om krænkelser af retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder i Ungarn og indefrosne EU-midler[30],

– der henviser til sin henstilling af 15. juni 2023 til Rådet og Kommissionen efter undersøgelsen af påstande om overtrædelser eller om fejl eller forsømmelser i forbindelse med gennemførelsen af EU-retten i forbindelse med brugen af Pegasus-spyware og tilsvarende overvågningsspyware[31],

– der henviser til sin beslutning af 11. juli 2023 om valgloven, undersøgelsesudvalget og retsstatsprincippet i Polen[32],

---

[21] EUT C 479 af 16.12.2022, s. 18.
[22] EUT C 493 af 27.12.2022, s. 108.
[23] EUT C 125 af 5.4.2023, s. 80.
[24] EUT C 149 af 28.4.2023, s. 15.
[25] EUT C 149 af 28.4.2023, s. 22.
[26] EUT C 161 af 5.5.2023, s. 10.
[27] EUT C 167 af 11.5.2023, s. 74.
[28] EUT C 341 af 27.9.2023, s. 2.
[29] EUT C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj
[30] EUT C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj
[31] EUT C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj
[32] EUT C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj

– der henviser til sin beslutning af 19. oktober 2023 om retsstatsprincippet i Malta: seks år efter mordet på Daphne Caruana Galizia og behovet for at beskytte journalister[33],

– der henviser til sin beslutning af 18. januar 2024 om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union – årsberetning 2022 og 2023[34],

– der henviser til resolution 2262 (2019) af 24. januar 2019 fra Europarådets Parlamentariske Forsamling (PACE) om fremme af rettighederne for personer, der tilhører nationale mindretal,

– der henviser til henstillingerne og rapporterne fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder, højkommissæren for nationale mindretal, repræsentanten for mediefrihed og andre organer under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), til samarbejdet mellem EU og OSCE om demokratisering, institutionsopbygning og menneskerettigheder og til OSCE's årlige rapport om hadforbrydelser, hvori de deltagende stater har forpligtet sig til at vedtage lovgivning, der fastsætter sanktioner under hensyntagen til alvoren af hadforbrydelser, til at træffe foranstaltninger til at løse problemet med underrapportering og til at indføre eller videreudvikle kapacitetsopbygningsaktiviteter til, at ordensmagten, anklagemyndighederne og juridiske embedsfolk kan virke for at forebygge, efterforske og retsforfølge hadforbrydelser,

– der henviser til sin rapport fra PEGA-undersøgelsesudvalget og sin henstilling af 15. juni 2023 til Rådet og Kommissionen efter undersøgelsen af påstande om overtrædelser eller om fejl eller forsømmelser i forbindelse med gennemførelsen af EU-retten i forbindelse med brugen af Pegasus-spyware og tilsvarende overvågningsspyware[35],

– der henviser til feedbackrapporter, missionsrapporter, skriftlige forespørgsler og svar fra Overvågningsgruppen for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder (DRFMG)[36],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til udtalelse fra Retsudvalget,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A10-0000/2025),

A. der henviser til, at Unionen bygger på de fælles værdier fastsat i artikel 2 i TEU om respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal – værdier, der er fælles for medlemsstaterne;

Retfærdighed og korruption

[33] EUT C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj
[34] EUT C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj
[35] EUT C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj
[36] Om DRFMG-tilsynsaktiviteter: https://www.europarl.europa.eu/committees/da/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662

1. understreger, at et retfærdigt og tilgængeligt retsvæsen er et grundlæggende retsstatsprincip, der kræver domstolenes uafhængighed; gentager, at adgang til domstolsprøvelse er afgørende for, at borgerne kan udøve deres rettigheder, udfordre forskelsbehandling og holde beslutningstagerne ansvarlige;

2. bemærker, at Kommissionen har konstateret strukturelle udfordringer med hensyn til at forbedre effektiviteten af retsvæsenet i nogle medlemsstater[37]; understreger behovet for gennemsigtige og meritbaserede udnævnelser til højtstående dommerembeder uden politisk indblanding;

3. opfordrer medlemsstaterne til straks at gennemføre domme og opfordrer indtrængende Kommissionen til at vurdere konsekvenserne for overholdelsen af EU-retten og til at indlede traktatbrudsprocedurer, hvis det er nødvendigt;

4. glæder sig over revisionen af direktivet om ofres rettigheder[38] for at lukke huller i lovgivningen og sikre, at ofre kan få adgang til domstolsprøvelse og modtage støtte;

5. gentager sin opfordring til Kommissionen om hurtigt at afslutte forhandlingerne om EU's medlemskab af Europarådets Sammenslutning af Stater mod Korruption (Greco) og kræver, at den årlige rapport om retsstatssituationen omfatter EU-institutionerne;

6. bemærker tendensen til, at nogle medlemsstater forsinker eller undlader at gennemføre EU-Domstolens domme, og opfordrer til, at gennemførelsen af disse domme prioriteres;

7. opfordrer medlemsstaterne til at øge gennemsigtigheden og ansvarligheden i offentlige institutioner ved at styrke rammerne for bekæmpelse af korruption, sikre oprettelsen af uafhængige tilsynsorganer, fremme beskyttelsen af whistleblowere, forbedre integritetsrammerne og lobbyvirksomhed i forbindelse med lovgivning; beklager manglen på relevante fremskridt i bekæmpelsen af korruption på højt niveau i nogle medlemsstater;

Mediepluralisme og -frihed

8. glæder sig over initiativer såsom den europæiske forordning om mediefrihed[39] og opfordrer til en hurtig gennemførelse heraf; opfordrer medlemsstaterne til at forbedre gennemsigtigheden i fordelingen af statslig reklame; opfordrer Kommissionen til at yde medlemsstaterne den nødvendige bistand til gennemførelsen af forordningen om mediefrihed;

9. opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre direktivet om bekæmpelse af SLAPP[40] (strategiske retssager mod offentligt engagement) og Kommissionens

---

[37] Kommissionens meddelelse af 24. juli 2024 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2024" (COM(2024)0800), Bilag med henstillinger, s. 1, 9, 11, 19 og 24.
[38] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA (EUT L 315 af 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).
[39] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1083 af 11. april 2024 om oprettelse af en fælles ramme for medietjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 2010/13/EU (den europæiske forordning om mediefrihed) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).
[40] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1069 af 11. april 2024 om beskyttelse af personer, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse krav eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod

henstilling (EU) 2022/758 af 27. april 2022 om beskyttelse af journalister og menneskerettighedsforkæmpere, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement")[41], og til at vedtage omfattende nationale foranstaltninger til bekæmpelse af SLAPP for at beskytte journalister og yde støtte til dem, der står over for risici;

10. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at beskytte medierpluralisme og -frihed, forhindre koncentration af medieejerskab og bekæmpe desinformation, navnlig gennem solide love og uafhængige tilsynsmyndigheder; understreger den demokratiske betydning af uafhængig og stabil offentlig radio- og TV-virksomhed og behovet for at sikre finansiering af public service-medier;

11. fordømmer på det kraftigste statslig kontrol og politisk indblanding i medieoperationer og opfordrer til en større indsats for at sikre journalisters sikkerhed og beskyttelse;

Civilsamfundsorganisationer

12. er enig i Kommissionens vurdering af, at civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere er afgørende for magtbalancen;

13. er bekymret over den stigende tendens til, at civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere står over for yderligere retlige restriktioner, mangel på finansiering og angreb; opfordrer til en befordrende og understøttende ramme for civilsamfundet og gentager betydningen af at vedtage direktivet om bekæmpelse af SLAPP samt Kommissionens henstilling (EU) 2022/758 for at beskytte civilsamfundsorganisationer; mener, at Kommissionen og medlemsstaterne bør udvide finansieringen til civilsamfundsorganisationer;

Lighed og ikkeforskelsbehandling for loven

14. minder om, at medlemsstaternes retlige rammer skal sikre ligebehandling og fremme lighed og enkeltpersoners ret til ikke at blive forskelsbehandlet i retssager; opfordrer Kommissionen til at gribe ind i tilfælde af manglende overholdelse af disse principper; anerkender, at den frie bevægelighed for personer inden for EU ikke bør hindres af diskriminerende praksis;

15. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udvide EU's retsgrundlag på dette område og fremsætte et forslag om hadforbrydelser og hadefuld tale; opfordrer Rådet til at vedtage direktiv 2008/140[42];

16. opfordrer til juridisk beskyttelse af kvinder, at kønsbaseret vold tilføjes som en forbrydelse i henhold til EU-retten, et EU-forslag om samtykkebaseret voldtægtslove og, at adgangen til sikker og lovlig abort forankres i chartret;

17. understreger, at alle borgere, uanset deres nationalitet, deres fødested eller den formelle rigtighed af deres ankomst til medlemsstaterne, skal være lige for loven, og opfordrer

---

offentligt engagement") (EUT L 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

[41] EUT L 138 af 17.5.2022, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj

[42] Forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering (COM(2008)0426).

Kommissionen og medlemsstaterne til yderligere at bekæmpe nationalitetsbaseret forskelsbehandling; opfordrer Kommissionen til at sikre, at medlemsstaterne respekterer retsstatsprincippet i deres nationale planer, når de gennemfører pagten om migration og asyl;

18. opfordrer til, at der fortsat gøres en indsats mod forskelsbehandling og forbrydelser rettet mod minoritetsgrupper og nationale, etniske, sproglige og religiøse mindretal; opfordrer indtrængende Kommissionen til at tilføje en søjle til den årlige rapport om retsstatssituationen om at styrke bekæmpelsen af alle former for forskelsbehandling;

Det indre marked og retsstatsprincippet

19. fremhæver betydningen af retsstatsprincippet med hensyn til at sikre et velfungerende indre marked og bekræfter på ny, at retssystemer, effektive rammer for bekæmpelse af korruption og beskyttelse af mediefriheden er afgørende for fair konkurrence, retssikkerhed og tillid blandt økonomiske aktører[43];

Rapporten om retsstatssituationens værktøjer og den økonomiske dimension

20. opfordrer Kommissionen til yderligere at udvikle en direkte forbindelse mellem forebyggende og reaktive instrumenter og til at indlede traktatbrudsprocedurer gennem anvendelse af artikel 7 i TEU, den generelle konditionalitetsmekanisme og horisontale grundforudsætninger i chartret;

21. understreger behovet for en omfattende konditionalitetsmekanisme, der sikrer overholdelse af retsstatsprincippet i hele EU-retten, ud over dens budgetmæssige dimension; opfordrer indtrængende Kommissionen til at forelægge et forslag om udvidelse af anvendelsesområdet for denne mekanisme;

22. opfordrer til, at der indføres intelligent konditionalitet, som vil gøre det muligt for EU-midler at omgå de nationale regeringer, der undergraver retsstatsprincippet, og fordeles direkte til kommuner, ikkestatslige organisationer og andre aktører, der værner om EU's værdier;

Kontrol og tilsyn

23. opfordrer medlemsstaterne til at afstå fra overdreven brug af fremskyndede procedurer, da disse har en negativ indvirkning på kvaliteten af lovgivning og demokrati; opfordrer medlemsstaterne til at indføre gennemsigtige lovgivningsprocesser efter systematisk høring af forskellige interessenter;

24. opfordrer medlemsstaterne til at styrke de nationale tilsynsorganers uafhængighed for at sikre ressourcer og frihed fra politisk indblanding; understreger civilsamfundets og menneskerettighedsforkæmperes betydning med henblik på at fremme ansvarlighed og beskyttelse af grundlæggende rettigheder; beklager begrænsningerne af civilsamfundets aktiviteter;

[43] Kommissionens meddelelse af 24. juli 2024 med titlen "Rapport om retsstatssituationen 2024" (COM(2024)0800), s. 5.

25. er bekymret over udenlandsk indblanding i medlemsstaterne, herunder manipulation på de sociale medier og desinformation; bemærker Elon Musks uacceptable initiativer til at anvende sociale medieplatforme til at manipulere den offentlige mening i forskellige medlemsstater; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at overvåge dette og anvende forordningen om digitale tjenester[44] og forordningen om digitale markeder[45], herunder som reaktion på Metas nylige beslutning om mekanismer til faktatjek;

Henstillinger

26. opfordrer Kommissionen til at anvende et klarere sprog til at evaluere overholdelsen af de værdier, der er fastsat i artikel 2 i TEU; opfordrer til større fokus på gennemførelsen af landespecifikke henstillinger med opfølgningsmekanismer og målbare benchmarks; foreslår en omfattende overvågningsmekanisme for retsstatsprincippet, der inddrager alle EU-institutioner, medlemsstater og kandidatlande med henblik på at fremme ensartethed; foreslår, at der nedsættes en permanent gruppe, der skal overvåge medlemsstaters krænkelser af retsstatsprincippet;

27. understreger betydningen af uafhængige retssystemer og adgang til gratis retshjælp for at sikre lige adgang til domstolsprøvelse; gentager, at tilstrækkelige ressourcer, herunder infrastruktur og personale, er afgørende for at forbedre retssystemerne;

28. opfordrer Kommissionen til at afslutte forhandlingerne om EU's medlemskab af Greco som en milepæl i bekæmpelsen af korruption;

29. opfordrer medlemsstaterne til at sikre mediefrihed, -uafhængighed og -pluralisme og til at bekæmpe desinformation; opfordrer indtrængende til en hurtig gennemførelse af forordningen om mediefrihed;

30. fremhæver den rolle, som civilsamfundet og uafhængige tilsynsorganer spiller med hensyn til at overvåge og støtte gennemførelsen af henstillingerne i rapporten om retsstatssituationen; opfordrer til en struktureret ramme for civil dialog med henblik på at integrere civilsamfundets bidrag i den årlige cyklus for retsstatsprincippet som anbefalet af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU)[46] og civilsamfundsnetværk[47]; gentager betydningen af en bred høring i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten;

31. understreger, at fredelige forsamlinger og forenings- og ytringsfrihed er grundlæggende rettigheder, der er beskyttet af folkeretten, og er afgørende for demokratiet og regeringens ansvarlighed; fordømmer det øgede pres på disse rettigheder og bemærker tendensen til at begrænse dem; opfordrer medlemsstaterne til grundigt at undersøge de

---

[44] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/2065 af 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om ændring af direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester) (EUT L 277 af 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

[45] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/1925 af 14. september 2022 om åbne og fair markeder i den digitale sektor og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og (EU) 2020/1828 (forordningen om digitale markeder) (EUT L 265 af 12.10.2022, s. 1, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

[46] EØSU's udtalelse af 14. februar 2024 med titlen "Metoder til styrkelse af den civile dialog og deltagelsesdemokratiet i EU".

[47] Civil Society Europe, "Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the Annual Rule of Law Report 2024", juni 2024.

retshåndhævende myndigheders overdrevne magtanvendelse og diskriminerende behandling;

32. mener, at Kommissionen og medlemsstaterne bør forbedre finansieringsmekanismerne for civilsamfundsorganisationer og initiativer, der styrker retsvæsenet og opretholder domstolenes uafhængighed; anbefaler, at Kommissionen udarbejder en strategi for beskyttelse af civilsamfundet og menneskerettighedsforkæmpere;

33. opfordrer indtrængende Kommissionen til at tilføje en ny søjle til den årlige rapport om retsstatssituationen om at bekæmpe alle former for forskelsbehandling;

34. gentager sin opfordring til Kommissionen om yderligere at integrere reaktive værktøjer i rapporten om retsstatssituationen, såsom procedurerne i henhold til artikel 7 i TEU, den generelle konditionalitetsmekanisme og traktatbrudsprocedurer[48];

35. understreger betydningen af at indarbejde milepæle for retsstatsprincippet i finansieringsinstrumenter såsom genopretnings- og resiliensfaciliteten; beklager dybt frigivelsen af EU-midler til Ungarn på trods af mangler i landets retlige uafhængighed og rammer for bekæmpelse af korruption; anbefaler at suspendere udbetalinger, indtil alle retsstatsprincippets benchmarks er opfyldt;

36. mener, at den interinstitutionelle dialog og samarbejde om retsstatsprincippet på EU-plan bør styrkes; opfordrer til, at der etableres en permanent interinstitutionel dialog om retsstatsprincippet, der bl.a. involverer Parlamentet, Rådet og Kommissionen; opfordrer Rådet til at gøre sin dialog om retsstatsprincippet mere inklusiv ved at indbyde andre institutioner såsom Venedigkommissionen, menneskerettighedskommissæren og repræsentanter for Parlamentet til sine møder;

37. anbefaler, at Kommissionen og medlemsstaterne overvåger udenlandsk indblanding, navnlig brug af sociale medier til manipulation og ondsindede formål, herunder enkeltpersoners brug heraf såsom Elon Musk til at påvirke den offentlige mening og sprede desinformation i Europa; understreger, at Kommissionen skal sikre, at retsstatsprincippet gennemføres korrekt i EU-institutionerne, og opfordrer til, at EU-institutionerne inddrages i Kommissionens årlige evaluering af rapporten om retsstatssituationen;

38. glæder sig over Kommissionens initiativ til at medtage Albanien, Montenegro, Nordmakedonien og Serbien i sin årlige rapport om retsstatssituationen og opfordrer til en tæt evaluering af retsstatsprincippet i disse tiltrædelseslande;

°

° °

39. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

[48] Den ungarske Helsinki-komité, "Disregard for EU values: a snapshot of RoL issues in Hungary in light of the Article 7 procedure" (Overtrædelse af EU's værdier: et øjebliksbillede af spørgsmål vedrørende retsstatsprincippet i Ungarn i lyset af artikel 7-proceduren), 12. november 2024.